

Hoe kan Service-learning studenten vormen tot 'agents of social change'?

Nils De Winter
Sara Vantournhout

SOHO! LEERDAG
Ondernemend leren over disciplines heen
29 april 2022
Congrescentrum Lamot, Mechelen

Kennismaking

Context en netwerk

KU Leuven Engage

KU Leuven Engage is een gemeenschap van **geëngageerde** studenten, onderzoekers, docenten, medewerkers en partners van de KU Leuven, die door actieve inzet hun **maatschappelijke verantwoordelijkheid** willen opnemen *voor, samen met en vanuit* personen en groepen in kwetsbare situaties.

KU Leuven Engage voor studenten

Binnen je opleiding

Engageer je binnen een vak of eindwerk

Kies je engagement

Buiten je opleiding

Engageer je in je vrije tijd

Kies je engagement

Engagement buiten opleiding

[Home](#) > [Vrijwilligerswerk](#) > Engagement

OP ZOEK NAAR EEN ENGAGEMENT

STUDENTEN VOOR STUDENTEN

Je inzetten voor een medestudent of een groep studenten aan KU Leuven? Je inzetten voor een maatschappelijk doel? Ook in je studentenleven aan KU Leuven kan je een waardevol engagement aangaan.

- > [Student zoekt student](#)
- > [Doe inspiratie op via het I-Portfolio portaal](#)

DATABANKEN

Je kan je in heel Vlaanderen inzetten als vrijwilliger, ook als student. Ontdek hier welke organisaties naar jou op zoek zijn!

- > [KU Leuven Student Job Shop](#)
- > [Databank KU Leuven UP](#)
- > [Stad Leuven](#)
- > [Databank Vlaams Steunpunt voor Vrijwilligerswerk](#)
- > [Serve the City](#)

iCare! Do you?

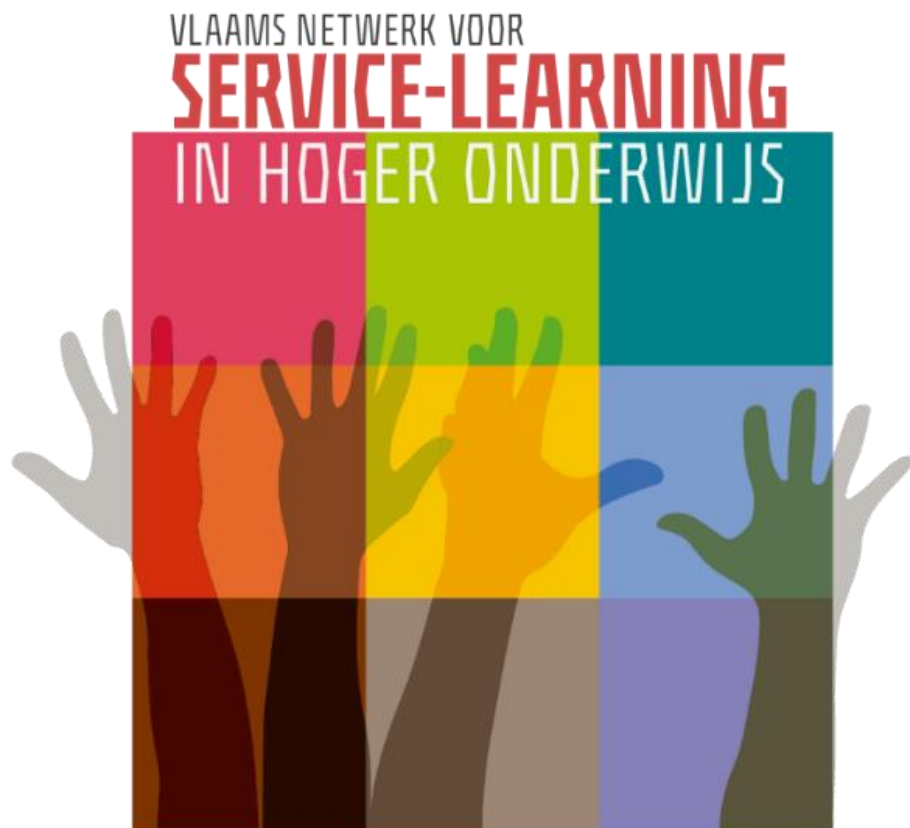

Engagement binnen opleiding

<https://www.kuleuven.be/engage/wetenschapswinkel>

Vlaams Service-learning netwerk

Europees Service-learning netwerk

European Observatory
of Service-Learning
in Higher Education

EASLHE

European Association of Service-Learning
in Higher Education

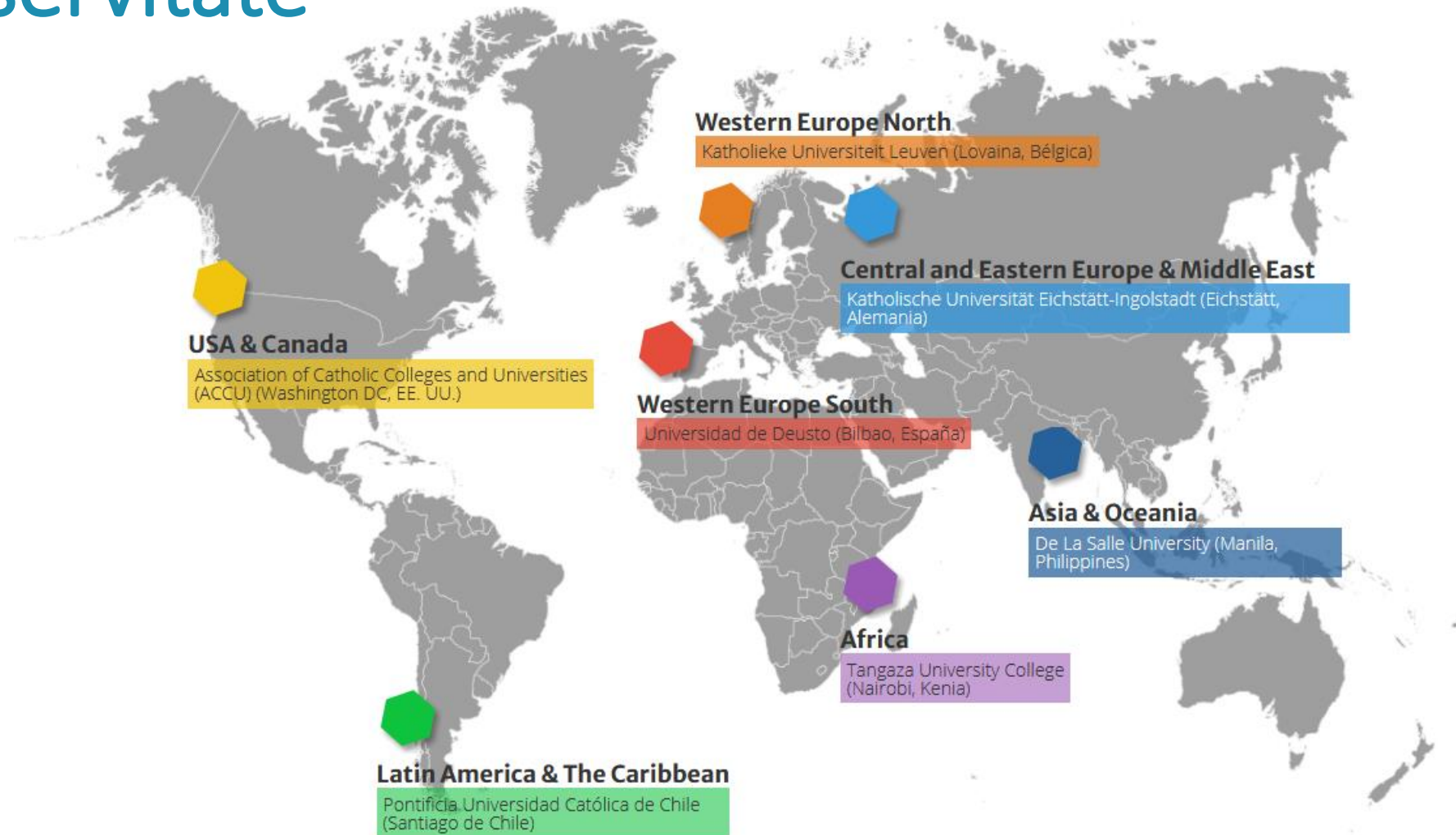

European Observatory of Service-Learning in Higher Education - EOSLHE

Andere Service-learning netwerken

Uniservitate

Associatie Plus

UNISERVITATE Award 2022

UNISERVITATE AWARD 2022

Service-Learning Experiences
in Catholic Higher Education

Website: <https://www.uniservitate.org/>

Deadline: 9 mei

Humane Wetenschappen

- › **Faculteit Theologie en Religiewetenschappen**
 - › [Gevangenisstraf als doorleefde realiteit](#)
 - › [Religie en samenleving A: beroepsprofielen en toekomstig zelf](#)
 - › [Religie en samenleving B: maatschappelijke dienstverlening en theologische reflectie](#)
- › **Hoger Instituut voor Wijsbegeerte**
 - › [Filosofen met kwetsbare groepen](#)
 - › [Transdisciplinary Insights](#)
- › **Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen**
 - › [Sociaal, maatschappelijk verantwoord ondernemerschap](#)
 - › [Service-learning en sociaal ondernemerschap](#)
 - › [Toegepaste business planning](#)
- › **Faculteit Sociale Wetenschappen**
 - › [Analyse en evaluatie van sociale interventies](#)
 - › [Bachelorpaper Sociologie: service-learning](#)
 - › [Jongeren, onderwijs en kwetsbaarheid: service-learning in de educatieve master](#)
- › **Faculteit Letteren**
 - › [Community archeologie](#)
 - › [Ontmoeten in verbinding: service-learning in een Chinese context](#)
 - › [Nederlands: professionele communicatie](#)
 - › [Kunstgeschiedenis voor en door de maatschappij](#)
 - › [Intercultural interaction: concepts, approaches, practices](#)
 - › [Intercultural community engagement](#)
 - › [Geschiedenis en maatschappelijk engagement](#)
- › **Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen**
 - › [Bachelorproef Pedagogische Wetenschappen](#)
 - › [Psychologen aan het werk](#)

Wetenschap & Technologie

- › **Faculteit Wetenschappen**
 - › [Sociologie](#)
- › **Faculteit Ingenieurswetenschappen**
 - › [Entrepreneurship in de praktijk / service-learning](#)
 - › [Inclusive design](#)
- › **Faculteit Industriële Ingenieurswetenschappen**
 - › [Voedselvoorziening in 2050](#)
 - › [Webtechnologie: inclusive webdesign](#)
- › **Faculteit Architectuur**
 - › [Altering practices for urban inclusion: master's dissertation design studio](#)
 - › [Altering practices for urban inclusion: ELB 1 & ELB 2](#)

Biomedische Wetenschappen

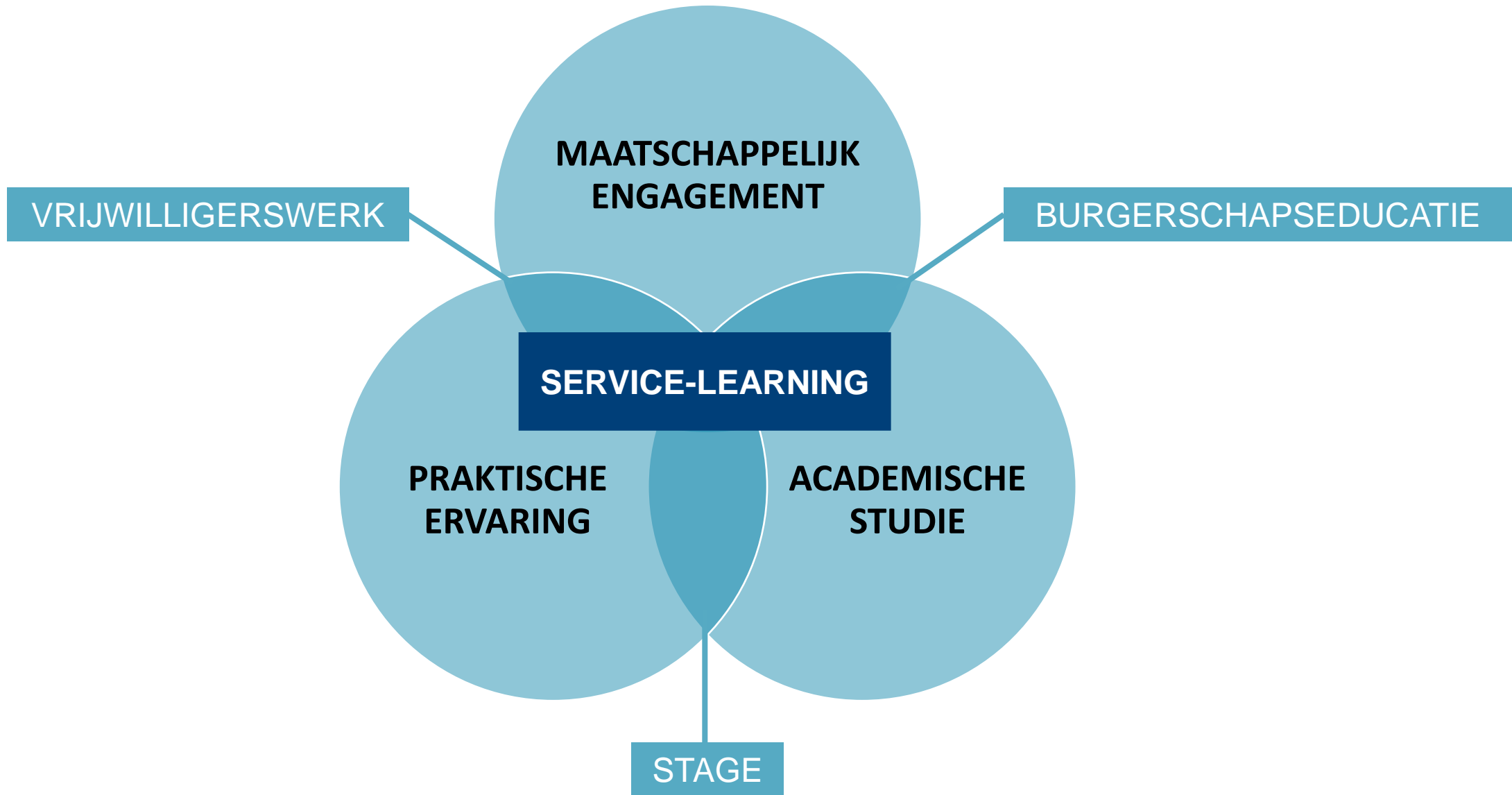
- › **Faculteit Geneeskunde**
 - › [Arts voor de wereld](#)
- › **Faculteit Farmaceutische Wetenschappen**
 - › [Bridge](#)

Link naar website:

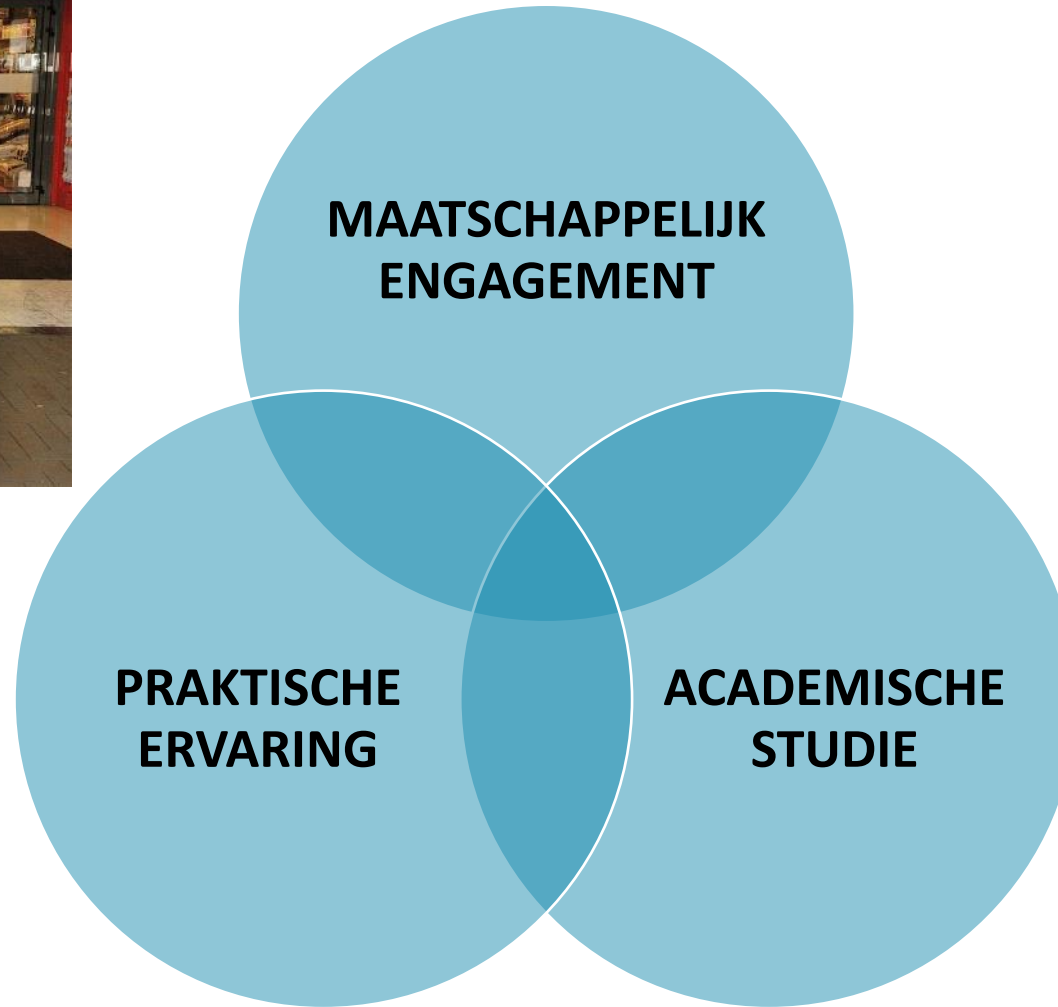
<https://www.kuleuven.be/onderwijs/sl/servicelearningaankuleuven/overzicht-service-learning-vakken-1/overzicht-service-learning-vakken>

Wat is service-learning?

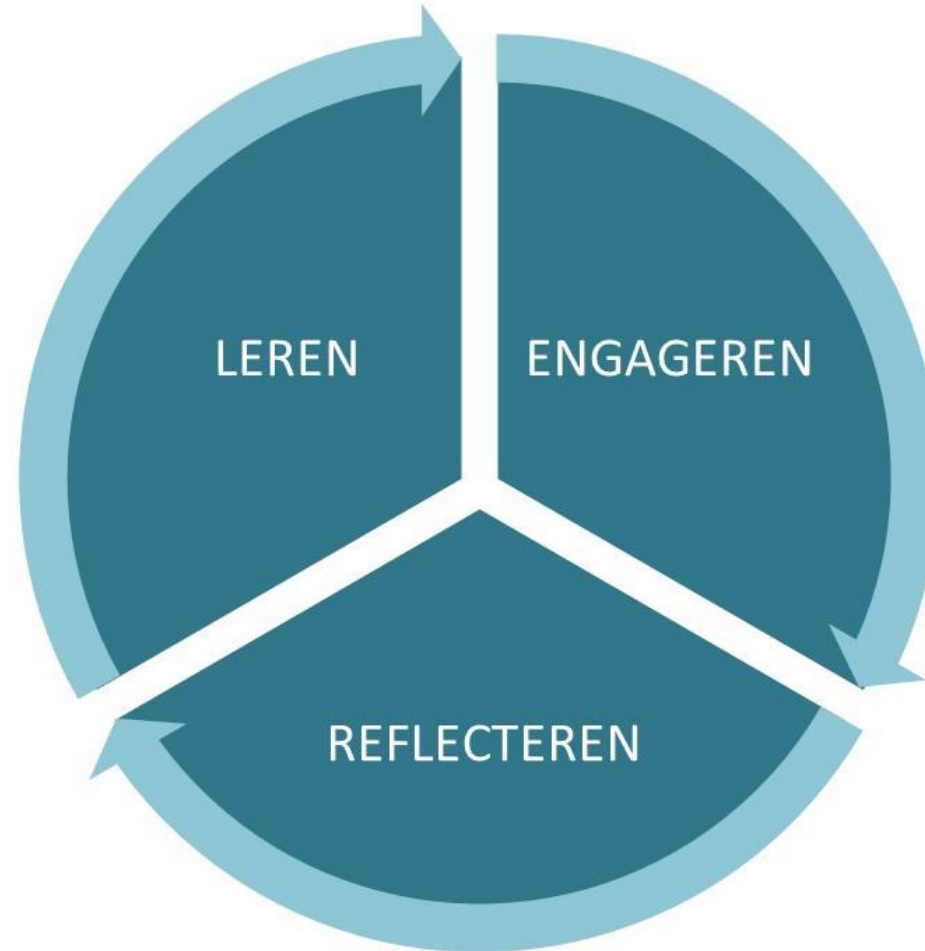

Gebaseerd op: **Service Learning Student Guide**, Lorain County Community College,
<http://www.lorainccc.edu/Community+Services/Service+Learning/Students/Service+Learning+Student+Guide.htm>

Drie kernelementen

3. Leren op
academisch, sociaal-
maatschappelijk,
professioneel en
persoonlijk vlak

1. Een engagement
aangaan in de
maatschappij

2. Kritisch reflecteren
op het engagement

1. Engagement: spectrum

Direct

Indirect

1. Engagement: principes

WEDERKERIGHEID

Relevant voor zowel student (curriculum) als partner (reële noden)

HORIZONTALE SOLIDARITEIT

In, samen met, voor en vanuit de maatschappij: co-creatie and co-leren

MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

Duurzame sociale verandering: output, outcome, impact

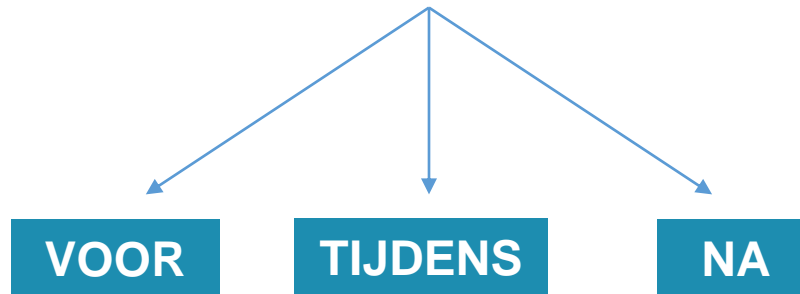
Best practices voor maatschappelijke impact

1. Identificeer gemeenschap (*place-based* engagement)
2. Vertrek vanuit noden geïdentificeerd door gemeenschap
3. Bouw voort op sterktes en middelen reeds aanwezig in gemeenschap
4. Co-creatie: faciliteer evenwaardige en wederkerige betrokkenheid van alle partners (en in elke fase van project)
5. Proces van *co-learning* en *empowerment* met aandacht voor sociale ongelijkheid en onrechtvaardigheid
6. Gedeelde kennis en expertise
7. Transdisciplinair en multimethode onderzoek/samenwerking
8. Gedeelde resultaten (*co-ownership*)
9. Gedeelde langetermijnvisie
10. Wederkerige evaluatie

2. Reflectie: tussen *service* en *learning*

SERVICE REFLECTIE LEARNING

2. Reflectie: proces

ORIËTERING

- Service-learning: concept en belang
- Reflectie: leren reflecteren en eerste verwachtingen
- Context: maatschappelijke thema/issues

SERVICE-LEARNING ERVARING

- Gestructureerde reflectie: individueel en in groep
- Feedback: door docent, organisatie en peer-to-peer

POSTREFLECTIE EN DEBRIEFING

- Celebration: samen vieren
- Eindreflectie: terug- en vooruitblik

2. Reflectie: vier domeinen

ACADEMISCHE REFLECTIE

- Inhoudsgericht (vakinhoudelijk)
- Procesgericht (vb. over groepswork)

→ LINK MET
ACADEMISCHE OPLEIDING

SOCIAAL- MAATSCHAPPELIJKE REFLECTIE

- Probleem- of themagericht
- *Agency*-gericht
- Maatschappij- of gemeenschapsgericht
- Doelgroepgericht

→ LINK MET
MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT

PROFESSIONELE REFLECTIE

- Werkveld- en carrièregericht (*disciplinary future selves*)
- Vaardigheidsgericht (intellectuele en/of praktische vaardigheden)

→ LINK MET
PROFESSIONELE TOEKOMST

PERSOONLIJKE REFLECTIE

- Zelfgericht
- Ervaringsgericht

→ LINK MET
EIGEN DENKEN EN DOEN

2. Reflectie: methoden

3. Leren: vier domeinen

ACADEMISCH

SOCIAAL-
MAATSCHAPPELIJK

PROFESSIONEEL

PERSOONLIJK

VERBINDEND LEREN DOOR REFLECTIE

Service-learning en sociaal ondernemerschap

INFO

📍 Campus Brussel

Faculteit: Economie en
Bedrijfswetenschappen

Verantwoordelijke:

› [Ingrid Molderez](#)

Opleiding: 3^e BA
Handelswetenschappen

Studiepunten: 6

Taal: Nederlands

Het doel is om studenten een sociaal vraagstuk, geformuleerd door een sociale organisatie, van gefundeerde raad te laten voorzien of te laten oplossen. Tegelijkertijd biedt de koppeling van theorie aan ervaring in een sociale organisatie de mogelijkheid om te reflecteren over hoe studenten een bijdrage kunnen leveren tot een duurzame en zorgzame samenleving. Studenten treden op als 'sociale adviseurs'. Zij putten daarvoor uit de (bedrijfs)economische kennis die zij tijdens hun opleiding

kregen aangereikt en uit de verschillende duurzaamheidsraamwerken die centraal staan binnen maatschappelijk verantwoord ondernemen.

[bekijk ECTS-fiche](#)

IN DE KIJKER

› In academiejaar 2020-2021 werken studenten samen met o.a. sociale economie organisatie [Fix](#). Eind september brachten de studenten een bezoek aan Fix. Hieronder zie je enkele foto's van dat bezoek.

Uitgangspunt

“If our graduates are to cope creatively and successfully with society’s most difficult problems, they must be exposed as students to those problems”

Brundiers, K. et al (2010), *Real-world Learning Opportunities in Sustainability: From Classroom into the Real World*, p. 309.

Service-learning traject

- Introductiesessie: wat is service-learning?
- Sitebezoek aan organisatie
- Startup sessie:
 - Kennismaking met organisaties (speeddate)
 - Projectafbakening + details
- Analyse van sociaal vraagstuk
- Tussentijdse intervisie en feedback met organisatie
- Celebration: presentaties (postersessie)
- Executive summary voor organisatie

Reflectie

- Sociaal-maatschappelijk:
 - Beschrijf maatschappelijke probleem
 - Relatie maatschappelijke probleem en organisatie
 - Relatie met duurzaamheid
 - Eigen rol in oplossing maatschappelijke problemen
- Reflectierapport: begin, midden en einde van project

Evaluatie

- Eindproduct + presentatie
- Reflectie: procesevaluatie

Aandachtspunten en uitdagingen

- Rol van reflectie in indirecte service-learning
- Principes van community-engaged research
- Afbakening sociaal vraagstuk
- Actievere rol student?
- Grijze zone 'social profit'

II. Social Entrepreneur

Hybrid organisations: Combination of social and business interests (Alter, 2003, 2006)

Hybrid Spectrum

Traditional Nonprofit	Nonprofit with Income-Generating Activities	Social Enterprise	Socially Responsible Business	Corporation Practicing Social Responsibility	Traditional For-Profit
-----------------------	---	-------------------	-------------------------------	--	------------------------

- Mission Motive •
- Stakeholder Accountability •
- Income reinvested in social programs or operational costs •
- Profit-making Motive •
- Shareholder Accountability •
- Profit redistributed to shareholders •

Source: Huysentruyt, 2009, p. 7, based on Alter, 2003, p. 9.

10

KU LEUVEN

Webtechnologie: inclusive webdesign

INFO

Campus De Nayer

Faculteit: Industriële
Ingenieurswetenschappen

Verantwoordelijke:

> [Joost Vennekens](#)

Opleiding: 3^e BA Industriële
Ingenieurswetenschappen:
Elektronica-ICT

Studiepunten: 4

Taal: Nederlands

In het vak Webtechnologie leren studenten dynamische websites maken. De doelstelling van dit project is om uitzonderlijk gemotiveerde studenten met veel voorkennis de kans te geven om tot een dieper niveau van begrip te komen, namelijk het verwerven van inzicht in hoe de technische vaardigheden kunnen worden ingezet voor een doelgroep voor wie omgaan met technologie minder vanzelfsprekend is. Het doel is om de studenten bewust te maken van de maatschappelijke meerwaarde van deze technologie én van de risico's als er met deze technologie niet zorgzaam wordt omgesprongen.

[bekijk ECTS-fiche](#)

IN DE KIJKER

> In 2019 wonnen twee teams van dit vak een CERA-award voor sociale innovatie voor hun service-learning project. In samenwerking met organisatie [WAI-NOT](#) ontwikkelden ze educatieve spelletjes voor kinderen met verstandelijke beperkingen. Het eindresultaat zijn een tiental spelletjes rond twee competenties: werken met een computermuis en een toetsenbord.

[meer info](#)

Studenten Maxim Beuselinx, Lotte Hendrickx, Jonas De Wit en Jan Bleyaert met hun award

Uitgangspunt

Studenten Elektronica-ICT:

- Beperkte niet-technische kennis/interesse
- 'hacker culture':
 - focus op zelf als eindgebruiker
 - weinig inzicht in impact van software op anderen
- Homogene groepen

Gaps in software curricula

Important building blocks of software engineering concepts are without a doubt technical. During the last decade, research and practical interest for non-technicalities has grown, revealing the building blocks to be various skills and abilities beside pure technical knowledge. [...] This study presents the 55 identified and ranked skills as classified in four major areas:

1. Communicative skills: empathy, active listening, etc.
2. Collaborative skills: sharing responsibility, learning from each other, etc.
3. Problem solving skills: verifying assumptions, solution-oriented thinking, etc.
4. Personal skills: curiosity, being open to ideas, etc.

Wouter Groeneveld, Joost Vennekens, Hans Jacob & Kris Aerts (2019). Non-cognitive abilities of exceptional software engineers: a Delphi study.

Service-learning traject

- Introductiesessie:
 - Wat is service-learning?
 - Kennismaking met organisatie WAI-NOT
- Startup sessie in school:
 - Projectafbakening + details
 - Ontmoeting doelgroep (eindgebruiker)
- Ontwikkeling eerste prototype
- Feedback sessie in school:
 - Voorstelling en aftoetsing prototypes voor/met doelgroep
 - Individuele feedback van WAI-NOT
- Afwerking demo's
- Demonstratie demo's voor docent, SL-team en WAI-NOT

Reflectie

- Voor startup sessie:
 - Waarom participeren in SL project?
 - Wat wil ik hieruit halen en leren?
 - Wat maakt het project succesvol voor mij?
 - Wat verwacht ik van doelgroep?
 - Welke informatie heb ik nodig om aan project te beginnen?
 - Wat heb ik nodig van eerste contactmoment?
 - ...
- Groepsreflectie: peer feedback

Evaluatie

- Eindproduct: docent + organisatie
- Medewerking tijdens contactmomenten
- Reflectie

Aandachtspunten en uitdagingen

- Belang van interactie met doelgroep: versterkt motivatie en empathie
- Belang van feedback van organisatie!
- Afstemmen wederzijdse verwachtingen: academische verwachtingen vs. verwachtingen doelgroep/organisatie
- Reflectie: meer?
- Werklast studenten

CERA Award voor Inclusive Webdesign!

<https://www.wai-not.be/page/4089>

Transdisciplinary Insights

INFO

Leuven

Faculteit: Hoger
Instituut voor
Wijsbegeerte

Verantwoordelijken:

- > [Andreas De Block](#)
- > [Karel Van Acker](#)
- > [Anne-Mieke Vandamme](#)
- > [Karin Hannes](#)
- > [Jorge Nova Blanco](#)

Opleiding: Honours
Programme

Studiepunten: 6

Taal: Engels

Het Honours Programme Transdisciplinary Insights (HP-TDI) is een cursus waarin studenten uit diverse studierichtingen (bij voorkeur uit de 3 wetenschapsgroepen) in team leren hoe ze samen met maatschappelijke actoren aan complexe uitdagingen van de 21^e eeuw kunnen werken. De opleiding voorziet in theorie (bijvoorbeeld via verplichte lectuur) en praktische vaardigheden (onder meer in systeemdenken) via workshops en geregelde

oefeningen. Daarnaast werken de studententeams onder begeleiding van een coach aan een concrete maatschappelijke uitdaging, waarbij co-creatie met maatschappelijke actoren (burgers, organisaties, beleidsmakers, bedrijven) centraal staat.

[bekijk ECTS-fiche](#)

MEER INFO

Zie website van het vak voor meer informatie.

[website](#)

Challenge:
Decolonize nature

Coaches:
Dr. Anne Snick
Mercy Gloria Ashepet
Naina Goel
Priscilla Van Even

Uitgangspunt

“Vaccine hesitance. Prenatal screening. An equitable society. HIV drug resistance. Global warming. Farming. Circular Economy. Some issues are so complex they need a transdisciplinary approach. This means that many disciplines and stakeholders need to be involved in tackling the problem.”

Service-learning traject

- 1. Booster phase:** kick-start of the teams, followed by a series of workshops to learn the basics of transdisciplinarity and to support their work on the challenge
- 2. Implementation phase:** each team works with a coach on an alternative solution or approach to the challenge, or on exploring possible future scenarios. Teams will have weekly sessions with or without their coach.
- 3. Wrap-up phase:** each team prepares a publishable abstract of their work (with an optional full paper for the [Transdisciplinary Insights e-journal](#)) and presents the output of their work (possibly in a creative format) at the symposium [KU Leuven Facing the Future](#)

Reflectie

Voor studenten:

⇒ reflectiesessies rond bepaalde thema's zoals transdisciplinariteit, wicked problems en Diversiteit

Voor coaches:

⇒ coach-the-coach traject om groeps- en transdisciplinair proces beter te begeleiden: workshops rond coaching en groepsdynamica

Evaluatie

Pass/fail gebaseerd op:

- Actieve deelname aan werksessies en discussies
- Groepswork
- Presentaties tijdens afsluitend Symposium

Aandachtspunten en uitdagingen

- Betrokkenheid van externe stakeholders
- Begeleiding van het groepsproces
- Voldoende variëteit in disciplines (breder dan *usual suspects*)

Contact

Sara Vantournhout

sara.vantournhout@kuleuven.be

Nils De Winter

nils.dewinter@kuleuven.be

Website: <https://www.kuleuven.be/onderwijs/sl>

Facebook: <https://www.facebook.com/KULengage>

